

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра журналістики

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

2018 р.

Робоча програма навчальної дисципліни
ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти _____ перший (бакалаврський) _____

Галузь знань _____ 06 «Журналістика» _____

Спеціальність _____ 061 «Журналістика» _____

Освітня програма _____ Журналістика _____

Спеціалізація _____ Журналістика _____

Вид дисципліни _____ обов'язкова _____

Факультет _____ філологічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою філологічного факультету

“22” червня 2018 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Нерух О. О. – старший викладач кафедри журналістики Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна.

Програму схвалено на засіданні кафедри журналістики.

Протокол від “13” червня 2018 року № 13.

Завідувач кафедри журналістики

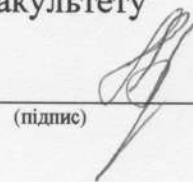
(підпис)

Хавкіна Л. М.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією філологічного факультету.

Протокол від “21” червня 2018 року № 5.

Голова методичної комісії філологічного факультету

(підпис)

Гноєва Н. І.
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Теорія та методологія журналістської творчості» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

бакалавр

спеціальності 061 «Журналістика»

спеціалізації журналістика

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни – вивчення студентами першооснов журналістської творчості, вироблення уміння і навичок правильно і ефективно застосовувати їх на практиці, розуміти особливості своєї майбутньої професії, бути знайомими із найважливішими вимогами свого фаху і своєї професії, знати основні практичні уміння і навички професіонала-журналіста.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з основними вимогами журналістського твору та установленим відмінностям журналістського твору від літературного;
- забезпечити глибоке усвідомлення студентами вимог, які ставить професія журналіста;
- домогтися розуміння студентами поняття “журналістська оперативність” і залежність від неї подачі в ЗМІ “новини”;
- дати розуміння планування роботи редакції газети ;
- забезпечити засвоєння студентами принципів побудови “новинних матеріалів”;
- вивчити особливості публіцистичної творчості професіонала-журналіста;
- надати студентам базові відомості про жанри журналістики;
- познайомити студентів із структурою творчого процесу в журналістиці;
- подбати про глибоке засвоєння студентами системи методів журналістської творчості;

- ознайомити студентів із мистецтвом писати, “муками творчості” і такою характерною для журналіста “хворобою” як зволікання.

1.3. Кількість кредитів — 4.

1.4. Загальна кількість годин — 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
Перший	Перший
Семестр	
Другий	Другий
Лекції	
48 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
16 год.	год.
Лабораторні заняття	
Немає	Немає
Самостійна робота, у тому числі	
56 год.	год.
Індивідуальні завдання	
5 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких результатів навчання:

знати:

- усі вимоги до журналістського твору;
- принципи побудови “новинних матеріалів”, що таке хедлайн, лід, корпус, їх характеристики
- що таке публіцистика і публіцистичність журналістського твору;
- розподіл всіх журналістських матеріалів на групи жанрів і уміти дати характеристики всіх жанрів;
- систему методів журналістської творчості;
- порядок роботи над журналістським твором і всі його елементи та структуру;
- основні загальні правила, які використовує журналіст в процесі роботи над журналістським твором;
- техніку написання журналістського твору;

уміти:

- застосувати на практиці свої знання, отримані в курсі;
- визначитися із темою майбутнього журналістського твору;
- зібрати необхідну для написання журналістського твору інформацію;
- проаналізувати зібраний матеріал;
- визначити жанр майбутнього журналістського твору;
- написати план і сюжет майбутнього журналістського твору;
- визначити його структуру, композицію, конфлікт, проблему, ідею, підсумувати докази – аргументи свого виступу;
- визначити композиційні, вузлові центри того жанру, в якому створює свій майбутній журналістський твір;
- придумати якомога більше заголовків майбутнього журналістського твору;
- не зволікаючи, написати перший його варіант, основну увагу звернувши на висновки;
- відредагувати свій твір;
- завізувати свій твір.

Студенти повинні володіти такими компетентностями як здатність планувати власну роботу та роботу засобу масової комунікації; здатність готувати (писати та редагувати) журналістські матеріали для ЗМК в різних жанрах: відображати дійсність способом інформування, тлумачення, коментування, інтерпретації фактів з урахуванням особливостей, технологічних вимог та аудиторії кожного виду ЗМК.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Журналістика – документальний творчий процес

Тема 1. Журналістська творчість як професійна діяльність

Зміст

Що таке журналістика - загальні поняття про професію. Предмет, структура та завдання курсу. Джерела курсу. Значення терміну “газета”, історія походження. Періоди розвитку журналістики на початковому етапі: журналістика Реформації, ера персонального журналізму. Актуальність, періодичність, масовість, тиражність. Журнал та газета - спільність і відмінність.

Тема 2. Складові журналістської творчості.

Зміст

Журналістика як система засобів масової інформації. Функції журналістики. Ідеологічна функція журналістики, формування суспільної свідомості. Документалізм. Журналістська оперативність. Соціальна позиція журналіста. Дієвість і могутність слова журналіста. Професійний ризик. Талант журналіста. Повторюваність тем і неповторність матеріалів. Особливості журналістської праці: політичний характер, труд індивідуально-колективний, оперативний, професійно-універсальний. Номер газети. Колектив редакції. Структура редакції.

Тема 3. Особливості публіцистичної творчості.

Зміст

Потоки інформації: офіційна, подієва, ділова, естетична, довідкова, реклама, власне публіцистика. Створення лінотипу, телеграфу, телеграфних агентств. Винайдення радіоприймача та “живої фотографії”. Народження нових

спеціалізацій в журналістиці, їх співдружність та суперництво. Газета - “вранішня молитва”, телебачення - “вечірня меса”. Реклама. Сенсація. Випадок. Публіцистика - серцевина журналістики. Об’єкт публіцистики, її головна функція, предмет відображення. Зміст і форма публіцистичного твору. Публіцистичність. Штамп.

Тема 4. Журналістика як творчий процес.

Зміст

Газетна сторінка - журналістське поле. Його величність “Факт”. Джерела фактів. Як народжується задум матеріалу? Де брати тему? Як виробляти концепцію? Що таке тактика журналіста при збиранні матеріалу? Таємниця мистецтва бесіди. Проблема “першого абзацу”. Етапи і структура творчого процесу: літературний задум, народження теми, процес збирання і систематизації матеріалу. Ідея твору. Авторська концепція. Що чому передує? “Побачив - написав” чи “передбачив - побачив - написав” ? Принцип правдивості.

Розділ 2. Мистецтво писати – «мислення» фактом і пером.

Тема 1. Система методів журналістської творчості.

Зміст

Майстерність організації контактів. Творчість спілкування. Основний закон журналіста: поспішай - не поспішаючи. Метод журналістської творчості: філософські і спеціальні. Філософський метод - метод наукового пізнання: спостереження, аналіз, синтез, узагальнення, індукція, дедукція. Різноманітність спеціальних методів. Спеціальні та загальнонаукові. Три головних методи збирання матеріалу у журналістиці: метод інтерв’ю, метод спостереження, метод вивчення документів. Публіцистичний метод і його “лабораторність”. Ситуація зобов’язує свій метод роботи: метод “із прикриттям”, метод “відкритого забрала”, метод “відбору кадрів”, метод “прикидання” та ін. Скільки журналістів - стільки методів роботи.

Тема 2. Журналістський твір.

Зміст

“Застільний” період роботи журналіста над твором. Кристалізація творчого процесу. Вічні і неповторні “муки слова”. “Полювання за думкою” чи перший рядок? Перед “як писати” слід знати “про що” писати. Класицистичні канони Буало. Чаклування над шматком паперу. “Систематизація” трафаретів і штамів: інформаційні, ювілейні, портретні, біографічні, “зірочка”, пейзажна замальовка.

Тема 3. Елементи журналістського твору, його структура.

Зміст

Творча обробка зібраного матеріалу. Методи творчої обробки: осмислення, відбір, систематизація. Продумування композиції та сюжету. Монтаж. “Слова ідуть за думками” - Монтень. Композиція твору - гармонія співвідношення його частин. Авторська концепція - каркас споруди твору. Довершеність твору - метод “втрати” робочого блокноту. Вимоги до журналістського твору: актуальність, оперативність, документалізм, постійна повторюваність тем, неповторність життя.

Тема 4. Побудова журналістського твору.

Зміст

Асоціативний метод побудови твору. Основа, “цементуючі вузли” різновидів жанрів. Замітка - факт. Звіт - важлива розмова. Репортаж - подія. Кореспонденція - конкретне явище, система однорідних фактів. Замальовка, нарис, фейлетон, памфлет - аналіз життєвих явищ, образне відтворення дійсності. Тон твору: початок, кінець, заголовок. Завдання деталі. Конфлікт твору, зовнішній і внутрішній. Популярність конфліктних матеріалів. Соціальність “проблеми” журналістського твору. Форма проблеми журналістського твору - запитання. Доказовість виступу. Характерність сюжету в журналістському творі, зав’язка, кульмінація та розв’язка. Гармонія твору. Характер - одиниця твору.

Тема 4. Мистецтво писати.

Зміст

Написання журналістського твору. Оперативність і темп праці. Темп і якість. Роль і види плану. Процес написання твору - справа індивідуальна. Систематичність і безперервність роботи журналіста - запорука “доброї форми” журналіста. Ритм праці та “легкість” руки. Загальні правила написання твору. і роботи журналіста над ним. Зволікання - бич журналіста. Початок роботи над твором і назва матеріалу. Аргументація та істинність аргументу, очевидність. Найпоширеніша вада твору - слабка аргументація. Що таке майстерність написання? “Свій” читач і виклад думки журналіста. Техніка написання журналістського твору: мислення “пером”, чорнові варіанти, надиктовування. Колективна творчість: брати Едмон і Жюль Гонкури, Кукринікси, Ільф та Петров. Авторська правка.

Тема 5. Поетика журналістського твору.

Зміст

Поєднання розумної та ясної думки із глибокими знаннями та добрим стилем. Невтомність праці журналіста над собою. Інтелігентність. Інтелектуальна міцність. Прагнення навчитися вчитись. Процес спеціалізації. Висока мовна культура журналіста. Мова засобів масової інформації. Її стильові фактори, лексичні, фразеологічні та граматичні ресурси. Стиль мови ЗМІ. Визначальність для стилю інформативності: динаміка, лаконізм, строгість і

чіткість фрази, вислову, мінімум описовості. Фоностилестична організація тексту.

Тема 6. Мова журналістського твору.

Зміст

“Ефект присутності”. Вимоги жанрів радіо та теле-журналістики. Соціальна оцінність мовних засобів. Відкритий характер лексичної системи журналістського твору. Власне публіцистична лексика. Оцінна лексика. Використання мовних кліше. Публіцистична метафора. Фразеологічні одиниці в журналістиці. ЗМІ. Фразеологічні зрощення - заголовки і резюме журналістських творів. Синтаксичні особливості жанрів. Образність мови. Слово - професійна зброя журналіста.

РОЗДІЛ 3. Журналіст в національному інформаційному просторі

Тема 1. Майстерність у різновидах журналістської діяльності.

Зміст

Жанри ЗМІ. Загальний поділ на жанри: за характером, широтою охоплення дійсності, конкретним призначенням, характером літературно-стилістичних засобів. Інформаційні жанри. Аналітичні жанри. Художньо-публіцистичні жанри. Характерні та стійкі характеристики жанру. Замітка - найдавніший газетний жанр. Звіт - його жанрові особливості. Інтер'ю - найпоширеніший сьогодні жанр ЗМІ. Популярність репортажу. Кореспонденція - “шматок життя”. Найрозповсюдженіший жанр - стаття. Рецензія. Огляд. Огляд преси. Нарис. Сатиричні жанри. Лист.

Тема 2. Професійно-технічні правила і норми, що регулюють професійну поведінку журналіста.

Зміст

Свобода преси і журналістської діяльності. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради 28 червня 1996 року. та Закон України “Про пресу” як гарантія свободи преси і журналістської діяльності в державі. Спілка журналістів України, її Статут. Плагіат- крадіжка чужої праці. Авторські права. Журналістська етика. Моральна відповідальність журналіста. Професійна таємниця. Стосунки з героєм твору. Стосунки з колегами. Психологічна атмосфера в редакції, конфліктна ситуація.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	ла	ін	ср		л	п	ла	ін	ср
о	б	д	р									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Журналістика – документальний творчий процес												
Тема 1. Журналістська творчість як професійна діяльність.	10	4	2			4						
Тема 2. Складові журналістської творчості.	10	4	2			4						
Тема 3. Особливості публіцистичної творчості.	10	4	2			4						
Тема 4. Журналістика як творчий процес.	8	4				4						
Разом за розділом 1	38	16	6			16						
РОЗДІЛ 2. Мистецтво писати – «мислення» фактом і пером.												
Тема 1. Система методів журналістської творчості.	10	4				6						
Тема 2. Журналістський твір.	12	4	2			6						
Тема 3. Елементи журналістського твору, його структура.	12	4	2			6						
Тема 4. Побудова журналістського твору Тема 5. Поетика 0,5 журналістського твору. Тема 6. Мистецтво писати 2 Тема 7. Мова 0,5 журналістського твору	24	12	2			10						
Разом за розділом	58	24	6			28						
Розділ 3. Журналіст в національному інформаційному просторі												
Тема 1. Майстерність у різновидах журналістської діяльності.	12	4	2			6						
Тема 2. Професійно-технічні правила і норми, що регулюють професійну поведінку журналіста.	12	4	2			6						
Разом за розділом	24	8	4			12						
Усього годин	120	48	16									

4. Теми семінарських занять Немає

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Рядки, що порохом пропахди. Журналіст на війні.	4
2	Ваша Величність, Жінко-журналіст.	4
3	Стояла я і слухала Весну...	2

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Факт. Документальність журналістики	2
2	Заголовок журналістського твору	2
3	Репортаж. Репортаж із ярмарку.	2
4	Записничка. Навіщо вона журналісту.	2
5	Робота над замітками. Аналіз власних творів.	4
	Мово моя! Робота над власними творами – помилки мовними	4
	Усього	16

6. Завдання для самостійної робота

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Написати журналістський твір (замітка) на тему «Відмінник університету». Дві стор. А4	5 5–15 балів
2	Написати журналістський твір (замітка) на тему «Корені двійки». Три стор. А4	5 5–20 балів
3	Написати журналістський твір (замітка) на тему «Випускник університету». Три стор. А4	6 5–15 балів
4	Курсова робота. Написати текст 20 стор. А4. за темарієм, визначеним навчальним планом.	20 20-40 балів
5	Домашнє завдання на тему : «Як я складав першу студентську сесію. Дати аналіз своїй роботі упродовж семестру. Три стор. А4	10 2-5балів
6	Домашнє завдання на тему «Мій розпорядок дня». Дати аналіз розподілу свого поза лекційного часу. Відшукати резерви вільного часу. Дві стор. А4	10 год. 2-5балів
	Разом	56–100 балів

7. Індивідуальні завдання

Виконати два домашніх завдання «Як я складав першу сесію» та «Мій розпорядок дня. Резерви часу».

8. Методи контролю

Іспит

ЗАПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ З КУРСУ “ТЕОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ЖУРНАЛІСТСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ”

1. Що таке журналістика.
2. Значення терміну “газета”.
3. Коли з’явилися перші газети.
6. Що таке ера персонального журналізму”.
7. Коли прийшов кінець ері персонального журналізму”.
8. Потоки інформації.
9. Вимоги до журналістського твору.
10. Вимоги, які ставить професія журналіста до людини з пером в руках.
11. Вимоги до професії журналіста.
12. Телеграфні агентства, час їх народження, призначення.
13. Час народження нових типів журналістики – радіо - та теле- журналістики. Що стало підґрунтям до їх появи?
14. Документалізм і факт. Навіщо вони для журналіста?
15. Новина. Категорії новинарної інформації.
16. Класифікація критеріїв високого коефіцієнта прочитуваності”.
17. Типова структура редакції газети.
18. Планування роботи редакції газети. Які типи планування ви знаєте?
19. Принципи побудови новинарних матеріалів.
20. Лід. Хедлайн. Корпус. Що це таке?
21. Методи журналістської творчості. Метод інтерв’ю. Спостереження. Вивчення документів.
22. Жанри журналістики. Їх залежність від об’єкта відображення, призначення твору і масштабу охоплення дійсності та літературно-стилістичних засобів.
23. Інформаційні жанри.
24. Аналітичні жанри.
25. Художньо-публіцистичні жанри.
26. Замітка. Її жанрові особливості.
27. Звіт. Його жанрові особливості.
28. Поняття про жанрові особливості. Жанр інтерв’ю. Вимоги до нього.
29. Жанрові особливості репортажу. Вимоги до нього. Різновиди репортажу.
30. Роль і місце кореспонденції у пресі.
31. Місце огляду у газеті.
32. Огляд преси.
33. Лист як особливий жанр публіцистики.
34. Штамп. Боротьба із ним.
35. Сатиричні жанри та їх функціонування в журналістиці.
36. Що таке публіцистика.
37. Своєрідність предмету відображення у публіцистиці.
38. Об’єкт публіцистики.
39. Зміст і форма публіцистичного твору
40. Головна функція публіцистики. Поняття про публіцистичний метод.
41. Поняття про публіцистичність.
42. Структура творчого процесу. Його етапи.
43. Задум. Тема. Ідея твору.
44. Тема і факт. Визрівання концепції-гіпотези.
45. Журналістський твір. Конфлікт журналістського твору. Поняття про композицію твору, її залежність від жанру.

46. Конфлікт і сюжет. Своєрідність сюжету у журналістському творі. Елементи сюжету у безсюжетному творі.

47. Написання журналістського твору. Основна “хвороба” журналістів. План твору. Оперативність і темп праці. Темп і якість.

48. Заголовок твору і вимоги до нього.

49. Перша фраза і перший абзац. муки творчості” і натхнення. Проблема і запитання у журналістському творі. Їх взаємодія.

50. Майстерність аргументації і доказовість журналістського твору. Його кінцівка. Авторська правка.

51. Мова засобів масової інформації як структурно-функціональний стиль літературної мови..

52. Лексичні, фразеологічні та синтаксичні особливості мови публіцистики.

53. Індивідуальний стиль журналіста як сукупність ідейно-літературних особливостей, манери письма автора.

54. Життєвий факт і тема твору. Шляхи пошуку теми.

55. Визрівання концепції твору. Концепція-гіпотеза та її перевірка..

56. Суб’єктивне і об’єктивне в журналістському творі.

57. Свобода слова в Україні.

58. Спонсорство. Економічна залежність ЗМІ.

60. “Четверта” влада і її залежність від “п’ятої” влади.

61. Чи існує в ЗМІ України цензура?

9. Схема нарахування балів

Приклад для підсумкового семестрового контролю при проведенні семестрового екзамену або залікової роботи

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання				Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом	Екзамен (залікова робота)	Сума
Розділ 1		Розділ 2						
T1	T2	T3	T4			60	40	100

T1, T2 ... – теми розділів.

Умови допуску студента до підсумкового контролю: виконання на позитивну оцінку усіх модульних контрольних робіт, курсової роботи, колоквиуму. Максимальна кількість набраних балів - 100. За умов успішного складання колоквиуму іспит може виставлятися автоматом.

Критерії оцінювання:

Оцінка “*відмінно*” виставляється за вичерпні за сумою поданих знань відповіді на запитання, розгорнуту аргументацію, побудовану логічно та послідно, містить також приклади із журналістської практики. Відповідь повинна відповідати всім вимогам журналістської творчості та етики, літературної мови, без помилок, із вживанням професійної термінології.

Оцінка “*добре*” виставляється за повні, але не вичерпні відповіді на запитання, скорочену аргументацію, допускає порушення логіки викладення, несерйозні стилістичні помилки. Але студент повинен продемонструвати і професійну термінологію, і багату літературну мову.

Оцінка “*задовільно*” виставляється за неповні відповіді на запитання, поверхово аргументує положення, допускає композиційні диспропорції, послідовність викладення та не

ілюструє теоретичні викладення прикладами із журналістської практики. Мова небагата, містить помилки.

Оцінка “незадовільно” виставляється за неправильні відповіді на запитання, допускає помилкову аргументацію, написана безграмотно.

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

1. Аграновский В.А. Ради единого слова.-М.-1978.-162 с.
2. Аналитические жанры газеты. Хрестоматия.-М.-1989.-236 с.
3. Аристотель. Поэтика.-М.-1957.
4. Бекасов.Г.Д. Корреспонденция.-М.-1962.
5. Беглов С. Монополии слова. – М. –1972
6. Бизнес. Украинский деловой еженедельник.-№5.-1998.
7. Богданов Н.Г., Вяземский Б.А. Справочник журналиста.-Л.-1971.
8. Богат Е. Чувства и вещи.-М.-1975.
9. Блисковский Э.Д. Муки заголовка.-М.-1981.
10. Ворошилов В.В. Журналистика, Из-во Михайлова В.А., С.-Петербург, 1999.
11. Воскобойников Я.С., Юрьев В.К. Журналист и информация. Профессиональный опыт западной прессы.-М.-1993.-204 с
12. Газетные жанры. Учебное пособие по журналистике.-М.-1965.
13. Горохов В.М. Основы журналистского мастерства.-М.-1989.-117 с.
14. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка. Т.1.-М.-1955.
15. Дзялошинский И.М. Творческая индивидуальность в журналистике.-М.-1984.
16. Дороти Доти. Паблисити и паблик рилейшнз. Экономика для практиков.-М.-1996.
17. Жанры советской газеты.-“Высшая школа”.-М.-1972.
18. “Журналист”.-№4.-1967.-с.15,16.
19. Журналистика в переходный период. Тезисы международной научной конференции.-М.-1997.
20. Засурский Я.Н. Роль средств массовой информации в обществе//Вестник Московского университета. Серия 10: Журналистика.-№2.-1995.-с.3-6.
21. Закон України “Про інформацію”.-К.-1992.
22. Информационные жанры газетной публицистики: хрестоматия.-М.-1986.-295 с.
23. Е.Ромат. Реклама. Учебное пособие.-К.-ИСИО Украины–НВФ “Студцентр”.-1996.
24. Карасев П.С. Открытое письмо – публицистический жанр. Сб.: “Проблемы газетных жанров”.-Л.-1962.
25. Калинин М.И. О корреспондентах и корреспонденции.-М.-Госполитиздат-1958.
26. Кафтанджиев Хр. Тексты печатной рекламы.-М.-Смысл.-1995.
27. Конституція України.-К.-1997.
28. Лазутина Г.В. Технология и методика журналистского творчества.-М.-МГУ-1988.
29. Лазаревич Э.А., Абрамович А.В. Практикум по литературному редактированию.-М.-МГУ-1986.

30. Мечников И.И. Этюды оптимизма.-М.-1988.
31. Монтень М. Опыты, кн. 1.-М.-1958.
32. Михайлин І.Л. Основи журналітики. Навчальний посібник.-Х.-1998.
33. Нечепоренко Л.С., Подоляк Я.В., Пасынок В.Г. Воспитание.-Х.-1997.
34. Нечепоренко Л.С. Твоя доля – в твоїх руках. Педагогіка для всіх.-Х.-1996.
35. Основные понятия теории журналистики: новые подходы и проблемы.-М.-1992.
36. Підшивки газети “Харківський університет” 1991-1999рр.
37. Прохоров Е.П. Публицистическое обозрение.-М.-1963.
38. Прохоров Е.П. Эпистолярная публицистика.-М.-1966.
39. Рабочая книга редактора районной газеты. Под ред.проф.Засурского Я.Н.-М.-1988.
40. Рекламный компас. Ежемесячный справочный бюллетень Украины.
41. Русская журналистика 18-19в.в. (из истории жанров).-Л.-1969.
42. Сагал Г. 25 интервью. Так работают журналисты.-М.-1978.
43. Свитич Л.Г. Профессия: журналист.-М.-1996.
44. Солганик Г.Я. Стиль репортажа.-М.-1970.-77 с.
45. Сопер Поль Л. Основы искусства речи.-М.-1995.-410 с.
46. Струженцев Д. Корреспонденция в газете.-Л.-1962.
47. Теорія і практика радянської журналістики: основи майстерності, проблеми жанрів.-Л.-1989.-323 с.
48. Тесс М. Сила слова. (Культура, цензура и свобода слова).-М.-1997.
49. Техніка оформлення газети. Навчальний посібник.-К.-1997.-188 с.
50. Українська журналітика: вчора, сьогодні, завтра.-К.-1997.-144 с.
51. Ученова В.В. Беседа о журналистике.-М.-1985.-205 с.
52. Шандра В.А. Тенденция развития жанра.-Свердловск.-1974.
53. Эверетт Д. Учебное пособие репортера.-IREX Про Медиа.-1998.
54. Энциклопедический словарь в 2-х томах, т.2.-М.-1964.
55. Черепанов М.С. Заметка и корреспонденция.-Изд-во Московского университета.-1964.

Основна література

1. Теория и практика советской периодической печати. Учебное пособие под редакцией В.Д.Пельта. М., Изд-во “Высшая школа” 1980.
- 2.Теорія і практика радянської журналістики. Учбовий посібник під редакцією В. Й. Здоровеги. Львів, Видавництво при Львівському університеті. 1989р.
- 3.Теорія і практика журналістської творчості. Методологічні проблеми. За редакцією В.О.Кудіна. К. 1973р.
- 4.Теорія і практика журналістської творчості. Проблеми майстерності. К.1983р.
- 5.Нерух О.О. Першооснови журналістської творчості: навчальний посібник. – Світ дитинства., 2001, 110 с.
6. Ворошилов В.В. Журналистика: Учебник. – СПб.: Изд-во Михайлова В.А., 1999. – 304 с.
7. Основы творческой деятельности журналиста. Учебник под ред. С. Г. Корконосенко. – СПб.: Знание, СПБИНВЭСЭП, 2000. – 272 с.
8. Владимирова В.М. Основы журналистики в понятиях и комментариях: Учебное пособие. – Луганск: Изд-во ВУГУ, 1998. – 144 с.
9. Григораш Д.С. Журналістика у термінах і виразах. –Львів: Вища школа, 1974. – 295 с.
10. Масова інформація: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов, В. А. Вергун. – К.: Либідь, 1997. – 216 с.
11. Михайлин І. Л. Основи журналістики: Підручник. Вид. 2-е доп. і поліпш. – Харків, ХІФТ. 2000. – 278с.
12. Навчальний посібник з даної дисципліни: Нерух О. О. Першооснови журналістської творчості: посібник / О. О. Нерух. – Харків: «Світ дитинства», 2000. – 106 с.

13. Основи масово-інформаційної діяльності: Підручник / А. З. Москаленко, Л. В. Губерський, В. Ф. Іванов. – К., 1999. – 634 с.
14. Москаленко А. З. Теорія журналістики: підручник. – К.: Експрес-об'ява, 1998. – 334 с.

Допоміжна література

1. Богомолова Н.Н. Социальная психология печати, радио и телевидения. – М.: Изд-во Москов. Ун-та, 1991. – 125 с.
  2. Введение в теорию журналистики. Уч. пособие (Прохоров Е. П., Гуревич С. М., Ибрагимов А. Х.-Г и др. – М.: Высшая школа, 1980. – 287 с.
  3. Введение в журналистику: Хрестоматия. – М.: Высш. шк., 1989. – 263 с.
  4. Еверетт Девід. Учбовий посібник репортера. – К.: IREX ПроМедіа, 1998. – 23 с.
  5. Копиленко О. Л. Влада інформації. – К.: Україна, 1991. – 108 с.
  6. Москаленко А. З. Основи журналістики: тексти лекцій. – К., ВПЦ “Київський університет”, 1994. – 135 с.
  7. Інформаційна сфера як духовне явище / За ред. проф. А. Москаленка. –К.: Центр вільної преси, 1999. – 122 с.
  8. Теорія і практика радянської журналістики: Основи майстерності, проблеми жанрів. – Львів: Вид-во ЛДУ, 1989. – 323 с.
  9. Ученова В. В. Беседы о журналистике, 2-е изд, испр. и доп. – М.: Молодая гвардия, 1985. – 205 с.
  10. Шумилина Т. В. “Не могли бы вы рассказать...”: Метод интервью в журналистике. – М.: Изд-во Москов. ун-та, 1976. – 136 с.
  11. Прохоров Е. П. Введение в журналистику. Учебник. –М.: Высш.шк., 1988. – 278 с.
  12. Репортаж эпохи. – М., 1968. – 343 с.
  13. Вакуров В. Н., Хохлов Н. Н., Солганик Г. Я. Стилистика газетных жанров. – М., 1978. – 69 с.
- Аграновский А.Д. Очерки разных лет.-М.-1960.
  56. Аграновский В.А. Ради единого слова.-М.-1978.-162 с.
  57. Аналитические жанры газеты. Хрестоматия.-М.-1989.-236 с.
  58. Аристотель. Поэтика.-М.-1957.
  59. Бекасов.Г.Д. Корреспонденция.-М.-1962.
  60. Беглов С. Монополии слова. – М. –1972
  61. Бизнес. Украинский деловой еженедельник.-№5.-1998.
  62. Богданов Н.Г., Вяземский Б.А. Справочник журналиста.-Л.-1971.
  63. Богат Е. Чувства и вещи.-М.-1975.
  64. Блисковский Э.Д. Муки заголовка.-М.-1981.
  65. Ворошилов В.В. Журналистика, Из-во Михайлова В.А., С.-Петербург, 1999.
  66. Воскобойников Я.С., Юрьев В.К. Журналист и информация. Профессиональный опыт западной прессы.-М.-1993.-204 с
  67. Газетные жанры. Учебное пособие по журналистике-М.-1965.
  68. Горохов В.М. Основы журналистского мастерства.-М.-1989.-117 с.
  69. Даль В.И. Толковый словарь живого великорусского языка. Т.1.-М.-1955.
  70. Дзялошинский И.М. Творческая индивидуальность в журналистике.-М.-1984.
  71. Дороти Доти. Паблсити и паблик рилейшнз. Економика для практиков.-М.-1996.
  72. Жанры советской газеты.-“Высшая школа”.-М.-1972.
  73. “Журналист”.-№4.-1967.-с.15,16.
  74. Журналистика в переходный период. Тезисы международной научной конференции.-М.-1997.
  75. Засурский Я.Н. Роль средств массовой информации в обществе//Вестник Московского университета. Серия 10: Журналистика.-№2.-1995.-с.3-6.
  76. Закон України “Про інформацію”.-К.-1992.

77. Информационные жанры газетной публицистики: хрестоматия.-М.-1986.-295 с.
78. Е.Ромат. Реклама. Учебное пособие.-К.-ИСИО Украины-НВФ “Студцентр”.-1996.
79. Карасев П.С. Открытое письмо – публицистический жанр. Сб.: “Проблемы газетных жанров”.-Л.-1962.
80. Калинин М.И. О корреспондентах и корреспонденции.-М.-Госполитиздат-1958.
81. Кафтанджиев Хр. Тексты печатной рекламы.-М.-Смысл.-1995.
82. Конституція України.-К.-1997.
83. Лазутина Г.В. Технология и методика журналистского творчества.-М.-МГУ-1988.
84. Лазаревич Э.А., Абрамович А.В. Практикум по литературному редактированию.-М.-МГУ-1986.
85. Мечников И.И. Этюды оптимизма.-М.-1988.
86. Монтень М. Опыты, кн. 1.-М.-1958.
87. Михайлин І.Л. Основи журналітики. Навчальний посібник.-Х.-1998.
88. Нечепоренко Л.С., Подоляк Я.В., Пасынок В.Г. Воспитание.-Х.-1997.
89. Нечепоренко Л.С. Твоя доля – в твоих руках. Педагогіка для всіх.-Х.-1996.
90. Основные понятия теории журналистики: новые подходы и проблемы.-М.-1992.
91. Підшивки газети “Харківський університет” 1991-1999рр.
92. Прохоров Е.П. Публицистическое обозрение.-М.-1963.
93. Прохоров Е.П. Эпистолярная публицистика.-М.-1966.
94. Рабочая книга редактора районной газеты. Под ред. проф. Засурского Я.Н.-М.-1988.
95. Рекламный компас. Ежемесячный справочный бюллетень Украины.
96. Русская журналистика 18-19 вв. (из истории жанров).-Л.-1969.
97. Сагал Г. 25 интервью. Так работают журналисты.-М.-1978.
98. Свитич Л.Г. Профессия: журналист.-М.-1996.
99. Солганик Г.Я. Стиль репортажа.-М.-1970.-77 с.
100. Сопер Поль Л. Основы искусства речи.-М.-1995.-410 с.
101. Струженцев Д. Корреспонденция в газете.-Л.-1962.
102. Теорія і практика радянської журналітики: основи майстерності, проблеми жанрів.-Л.-1989.-323 с.
103. Тесс М. Сила слова. (Культура, цензура и свобода слова).-М.-1997.
104. Техніка оформлення газети. Навчальний посібник.-К.-1997.-188 с.
105. Українська журналітика: вчора, сьогодні, завтра.-К.-1997.-144 с.
106. Ученова В.В. Беседа о журналистике.-М.-1985.-205 с.
107. Шандра В.А. Тенденция развития жанра.-Свердловск.-1974.
108. Эверетт Д. Учебное пособие репортера.-IREX Про Медиа.-1998.
109. Энциклопедический словарь в 2-х томах, т.2.-М.-1964.
110. Черепухов М.С. Заметка и корреспонденция.-Изд-во Московского университета.-1964.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Текст посібника: Нерух О.О. Першооснови журналістської творчості: посібник / О. О. Нерух. – Харків: «Світ дитинства», 2000. – 106 с., розміщений на сайті філологічного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна за адресою: www-philology.univer.kharkov.ua

1. <http://www.osvita.mediasapiens.ua>
2. <http://www.proweb.ru/>
3. <http://journ-port.ru>
4. <http://htmlbook.name>
5. <http://www.webremeslo.ru/>
6. <http://www.redactor.in.ua/>
7. <http://www.russianlaw.net>

8. <http://www.journlib.univ.kiev.ua>
9. <http://www.www.nam.org.ua>
10. <http://www.newmedia.univ.kiev.ua>
11. <http://www.minjust.gov.ua>.